

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

04 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Petru Ursache,
Judecători – Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Nadejda Toma, Petru Moraru,
a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Cvasniuc Leonid și de avocatul său, Kovaliov Timur, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui

*Cvasniuc Leonid XXX, născut la
XXX, originar și domiciliat în XXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. 11.07.2014 – 21.12.2015 (prima instanță);*
- 2. 09.02.2016 – 21.09.2016 (instanța de apel);*
- 3. 16.12.2016 – 04.04.2017 (instanța de recurs).*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 21 decembrie 2015, Cvasniuc Leonid a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că Cvasniuc Leonid, la data de 04.03.2014, în jurul orei 19:36, aflându-se la volanul automobilului de model „Audi 100”, cu n/î BLDK 729, deplasându-se pe str. Decebal mun. Bălți, din partea cercului giratoriu direcția Rîșcani spre direcția Spitalul Clinic mun. Bălți, în apropierea blocului locativ nr. 133 de pe str. Decebal, încalcând grosolan art. 45 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră”, precum și art. 45 alin. (2) al RCR, care prevede că „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, din propria vină și neatenție, a tamponat pietonul Biciușca N., a.n. XXX, care traversa la fugă partea carosabilă a străzii Decebal, de la stânga la dreapta după direcția de deplasare a automobilului, cauzându-i ultimei leziuni corporale grave, ce au dus la deces.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 88D din 26.05.2014, la cet. Biciușca N. s-au depistat leziuni corporale sub formă de traumatism cranio-cerebral închis,

echimoză și excoriații pe față, hemoragii în țesuturile moi ale capului în regiunea frontal-temporală pe dreapta cu extindere pe parietală și temporală stânga, fracturi multiple a oaselor bazei craniene, hematom cut-subdural, hemoragii în spațiul subarahnoidian, sânge în ventriculii laterali, fractura vertebrei cervicale 3 cu contuzie medulară, fractură închisă a tibiei gambei drepte, fractura coastei 2-3 pe dreapta și 7 pe stânga, fractura omoplatului pe dreapta, hemoragii în țesuturile moi adiacente fracturilor, leziunile purtând calificativul de grave, fiind periculoase pentru viață și au adus la deces, între leziunile corporale și deces existând legătură de cauzalitate. Ținând cont de caracterul leziunilor corporale depistate acestea au apărut în timpul și circumstanțele accidentului rutier ce a avut loc la data de 04.03.2014.

3. Sentința a fost atacată cu apel de avocat în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii incriminate.

În motivarea cererii depuse, apelantu a indicat că instanța nu a ținut cont de principiul imparțialității, adoptând o soluție contrară probelor prezentate și examinate în cadrul ședinței, la baza sentinței de condamnare fiind reținute două poziții contrare: pe de o parte că inculpatul a dispus de posibilitatea tehnică de a evita tamponarea pietonului prin frânare, iar pe de altă parte că inculpatul nu a avut posibilitatea de a preîntâmpina accidentul. Apelantul consideră că inculpatul se deplasa regulamentar și nu putea fizic să observe pietonul care traversa strada în fugă și în loc intezis, fapt confirmat de către martorii Chirca M. și Romaniuc Ig. Reprezentantul părții vătămate, Smiricinscaia A., nu are pretenții materiale sau morale și consideră că inculpatul este nevinovat. Suplimentar, apelantul a invocat că după producerea accidentului rutier au fost întocmite acte fără asigurarea inculpatului cu traducător, inculpatul nefiind de acord cu schița accidentului rutier, aceasta fiind semnată de martorul Ciuntu Il. în bar, dar nu la sediul organului de urmărire penală. Reprezentantul părții vătămate a fost audiat în calitate de martor, fapt prin care s-au încălcat prevederile Codului de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 septembrie 2016, pronunțată integral la 19 octombrie 2016, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. Instanța de apel a conchis că probele administrate de către organul de urmărire penală și verificate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală confirmau vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, acestea fiind:

- declarațiile martorilor Chirca M. (f.d. 157-160, vol. I), Romaniuc Ig. (f.d. 176-177, vol. I) și ale specialistului Mîrza Al. (f.d. 229, vol. I);

- schița accidentului rutier din 04.03.2014 (f.d. 10-11, vol. I);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului a accidentului rutier, cu anexa foto-tabel din 04.03.2014 (f.d. 12-16, vol. I);

- procesele-verbale de examinare și verificare a automobilului de model „Audi 100” cu n/î BLDK 729 din 04.03.2014 (f.d. 17, 21, vol. I);

- raportul de examinare medico-legală nr. 117 din 06.03.2014-26.05.2014 și raportul de examinare medico-legală nr. 88 D din 07.03.2014-26.05.2014 a cadavrului cet. Biciușca N., privind depistarea leziunilor corporale grave, ce sunt periculoase pentru viață și au adus la deces, între leziunile corporale și deces existând legătură de cauzalitate (f.d. 30-32, 76, vol. I);

- procesul-verbal de experiment la viteză în procedura de urmărire penală din 09.04.2014 (f.d. 43, vol. I);

- procesul-verbal de experiment la vizibilitate în procedură de urmărire penală din 08.05.2014 (f.d. 79-80, vol. I);

- raportul de expertiză nr. 917 din 21 mai 2014, care concluzionează că între acțiunile conducătorului automobilului de model „Audi 100” cu n/î BLDK 729 (aplicarea procesului de frânare într-un moment inoportun de deplasare) și accidentul rutier dat, există legătură cauzală (f.d. 92-95, vol. I).

Instanța de apel a menționat că probele administrate în cauză combat declarațiile inculpatului, prin care susține că nu se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate, această metodă fiind aleasă întru evitarea răspunderii penale.

În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că necătând la faptul negării vinovăției de către inculpat, vinovăția acestuia se dovedește prin însăși declarațiile sale, care a menționat că în timp ce se deplasa cu automobilul de model „Audi 100” cu n/î BLDK 729, aproximativ la o distanță de 150 m în regiunea barului „Enigma” mun. Bălți, în lumina farului a văzut silueta unei persoane care traversa strada, înțelegând că nu va evita ciocnirea, brusc a virat la dreapta, tot atunci s-a produs lovitura și pietonul a căzut pe capota mașinii, după care a frânat definitiv și pietonul a căzut jos (f.d. 3-15, vol. II), fapt dovedit și prin raportul de expertiză nr. 917 din 21 mai 2014, în care s-a concluzionat că între acțiunile conducătorului automobilului și consecințele accidentului rutier există legătură cauzală, cât și prin declarațiile specialistului Mîrza Al., care a relatat că în cazul în care conducătorul a început să observe traversarea părții carosabile de către pieton și dacă pietonul prezenta obstacole de circulație pentru conducătorul auto, atunci ultimul dispunea de posibilitatea tehnică să evite tamponarea pietonului prin frânare. Faptul dat s-a confirmat și prin procesul-verbal de experiment la vizibilitate, suplimentar efectuat în procedura de urmărire penală din 08.05.2014, prin care s-a constatat că distanța de vizibilitate a pietonului constituia 85,6 m.

Expunându-se asupra individualizării pedepsei, instanța de apel a menționat că instanța de fond a dat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75, 90 Cod penal, astfel stabilindu-i inculpatului o pedeapsă echitabilă pentru fapta comisă.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că sunt declarative afirmațiile apelantului, precum că prima instanță a apreciat superficial probele, acestea nefiind pertinente, concludente, utile și veridice, iar în ansamblu nu coroborează între ele și l-a condamnat ilegal pe inculpat, deoarece probele administrate în cauză demonstrează vinovăția ultimului în comiterea infracțiunii imputate.

Referitor la sintagma din sentință că ” ...inculpatul la fel nu a avut posibilitatea de preîntâmpinare a accidentului, ...”, instanța de apel a menționat că reprezintă o eroare, care nu influențează la legalitatea sentinței, deoarece din conținutul sentinței, cu referire la probe, s-a stabilit cert că inculpatul a avut posibilitatea de a evita accidentul rutier și tamponarea pietonului. Inculpatul, observând silueta unei persoane, urma să întreprindă acțiuni de frânare și evitare a accidentului, având posibilitate tehnică în acest sens, dar nu le-a realizat.

Cu referire la argumentele apelantului, precum că reprezentantul părții vătămate a declarat că inculpatul nu este vinovat în cele întâmplate, instanța de apel le-a apreciat critic, deoarece reprezentantul nu a fost martor la comiterea accidentului și materialele cauzei indică cert că inculpatul este vinovat în comiterea infracțiunii cu decesul victimei.

Totodată, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii argumentelor apelantului privitor la ilegalitatea acțiunilor procesuale, deoarece la momentul întocmirii actelor procesuale a accidentului rutier inculpatul nu a înaintat nici o cerere de a fi asigurat cu

traducător, nu a înaintat obiecții la modalitatea de întocmire a actelor procesuale, semnându-le fără nici o condiție, fiind de acord cu toate cele consemnate. Atât în procesul-verbal de examinare la fața locului a accidentului rutier, cât și în schița anexată, inculpatul nu a înaintat obiecții, confirmând prin semnătura sa veridicitatea celor indicate în acestea. În acest context, instanța de apel a reținut că schemele conțin măsurări, la care ultimul a participat și care nu necesitau a fi traduse, iar înaintarea ulterioară a unor obiecții era făcută cu scopul de a distorsiona adevăratele circumstanțe ale cauzei și de a evita răspunderea penală.

De asemenea, instanța de apel a statuat asupra netemeinciei argumentului apărării, că succesorul părții vătămate, Smiricinscaia A., a fost audiată greșit în calitate de martor, cu încălcarea prevederilor Codului de procedură penală, deoarece aceasta fiind reprezentant și succesor al victimei, potrivit art. 77-81, 90 Cod de procedură penală, just a fost aduiată în calitate de martor

Totodată, instanța de apel a menționat că în privința inculpatului nu poate fi aplicată Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016, deoarece el nu întrunește criteriile acestei legi prevăzute, la art. 1, 2, lipsind căința activă pe parcursul întregului proces penal și cererea inculpatului în acest sens.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de avocatul Kovaliov Timur în numele inculpatului, la 19 noiembrie 2016, prin intermediul oficiului poștal, care fără a invoca vreun temei de drept prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală și fără a expune motivele dezacordului său cu hotărârea judecătorească, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința inculpatului.

5.1. Suplimentar, decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de inculpat, la 30 noiembrie 2016 și de avocatul său, Kovaliov Timur, la 29 noiembrie 2016, prin intermediul oficiului poștal, prin care solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința inculpatului.

În argumentarea recursurilor au invocat:

- instanța de apel a apreciat incorect circumstanțele de fapt ale cauzei, cu concluzionarea neîntemeiată asupra vinovăției inculpatului, probele nefiind apreciate conform art. 101 Cod de procedură penală, nevinovăția inculpatului fiind dovedită prin declarațiile martorilor Chirca M. și Romaniuc Ig.;

- inculpatul s-a deplasat regulamentar, nu a putut fizic să observe pietonul care traversa strada în fugă și în loc interzis, din cauza altui automobil care se deplasa înaintea sa și a făcut tot posibilul întru evitarea tamponării pietonului, regretând cele comise;

- instanța de apel urma să țină cont de declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate, care a declarat că victima era psihic bolnavă și nu are pretenții față de inculpat, considerând că el este nevinovat;

- după comiterea accidentului rutier toate actele procedurale au fost efectuate în lipsa inculpatului, fiind întocmite în limba de stat, nefiind prezent un traducător, astfel inculpatul fiind vorbitor de limba rusă a fost lipsit de dreptul la interpret, nefiindu-i explicate drepturile sale;

- schema accidentului rutier nu corespunde realității, deoarece nu s-a stabilit locul tamponării pietonului, adresa corectă unde s-a comis accidentul, poziția automobilului și a victimei, condițiile meteo, nu s-a stabilit poziția exactă a pietonului după tamponare, lipsind procesele-verbale de audiere a martorilor în acest sens, precum și nu au fost indicate corect lățimea drumului și urmele de frânare;

- experimentul din 09.04.2014 a fost efectuat în lipsa inculpatului și a apărătorului, iar experimentul din 08.05.2014 a fost efectuat cu încălcări grave, deoarece în timpul deplasării nu erau mijloace auto care se deplasau din sens opus;

- inculpatul a fost impus de către colaboratorii poliției să semneze originalul schemei accidentului rutier, fiind în stare de șoc;

- expertiza auto-tehnică a automobilului urma a fi declarată nulă, deoarece la dispoziția expertului nu au fost puse toate documentele necesare, și anume nu a fost prezentat raportul de verificare tehnică a automobilului, expertul nu a dat răspunsuri la toate întrebările, astfel partea apărării a înaintat o cerere în cadrul urmăririi penale privind efectuarea expertizei, care însă neîntemeiat a fost respinsă;

- instanța de apel neîntemeiat a respins cererile părții apărării, privind efectuarea expertizei auto-tehnice suplimentare și audierea suplimentară a martorilor, din motiv că avocatul Kovaliov T. nu a participat la examinarea cauzei în instanța de fond, astfel persistând întrebări suplimentare față de martori;

- reprezentantul părții vătămate a fost audiat în calitate de martor, fapt prin care s-au încălcat prevederile Codului de procedură penală.

6. Pe cauză este depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor, din motiv că recurenții solicită reaprecierea probelor, iar un asemenea temei nu se regăsește în prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial sau total, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Cu referire la motivele privind aprecierea probelor, care în mod implicit comportă o solicitare de reapreciere a acestora, Colegiul penal reiterează, în conformitate cu practica judiciară constantă a instanței de recurs, că astfel de motive nu pot constitui temei pentru a interveni în soluția adoptată de către instanța de apel, în sensul casării deciziei atacate, or reaprecierea probelor nu constituie temei pentru recurs, nefiind prevăzută în conținutul art. 427 Cod de procedură penală, care stabilește o listă exhaustivă de temeiuri pentru recurs.

Totodată, Colegiul penal subliniază că problema aprecierii probelor constituie aspectul de fapt al judecării fondului cauzei, instanța de recurs pronunțându-se doar asupra chestiunilor de drept.

Din aceste considerente, Colegiul penal va respinge argumentele recurenților în partea respectivă, ca fiind *de jure* inadmisibile.

Cu referire la celelalte argumente invocate de recurenți, Colegiul penal constată că acestea au constituit obiect de examinare în instanța de apel, asupra căreia ultima s-a expus în mod detaliat și argumentat.

În particular, se constată că instanța de apel a statuat asupra netemeinciei motivelor din apel privitor la ilegalitatea acțiunilor procesuale, deoarece la momentul întocmirii actelor procesuale a accidentului rutier inculpatul nu a înaintat nici o cerere de a fi asigurat cu traducător, nu a înaintat obiecții la modalitatea de întocmire a actelor procesuale, semnându-le fără nici o condiție, fiind de acord cu toate cele consemnate. Suplimentar,

instanța de apel a constatat că atât în procesul-verbal de examinare la fața locului a accidentului rutier, cât și în schița anexată, inculpatul nu a înaintat obiecții, confirmând prin semnătura sa veridicitatea celor indicate în acestea, iar schemele conțin măsurări, la care ultimul a participat și care nu necesitau a fi traduse.

Totodată, instanța de apel s-a expus asupra netemeinciei altui argument invocat de apelant, precum că succesorul părții vătămate, Smiricinscaia A., a fost audiată greșit în calitate de martor, astfel fiind încălcate prevederile legale, deoarece ultima fiind reprezentant și succesori al victimei, potrivit art. 77-81, 90 Cod de procedură penală, just a fost audiată anume în calitatea de martor.

Suplimentar, instanța de apel a apreciat critic argumentele apelantului, precum că reprezentantul părții vătămate a declarat că inculpatul nu este vinovat de cele întâmplate, deoarece, pe de o parte, succesorul părții vătămate nu a fost martor la comiterea accidentului, iar pe de altă parte, materialele cauzei indică cert că inculpatul este vinovat în comiterea infracțiunii, soldată cu decesul victimei.

Un alt argument invocat de apelant la fel a fost luat în considerare de către instanța de apel, privitor la solicitarea de achitare a inculpatului reieșind din aprecierea eronată a probelor de către instanța de fond. În contextul dat, instanța de apel a statuat asupra caracterului declarativ al afirmațiilor apelantului, precum că prima instanță a apreciat superficial probele, acestea fiind lipsite de relevanță, concludență, utilitate și veridicitate și necoroborând reciproc, deoarece probele administrate în cauză demonstau vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate. La acest capitol, Colegiul penal constată că instanța de apel a indicat ansamblul de probe în baza căruia a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului.

În sensul celor expuse, Colegiul penal lărgit consideră că argumentele invocate de recurenți au constituit obiect de examinare și expunere la judecarea apelului declarat.

În alt context, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel, în mod pripit, a concluzionat că inculpatul nu și-a recunoscut vina. În susținerea ideii respective, Colegiul penal constată că inculpatul, fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond, a relatat despre circumstanțele producerii accidentului, indicând asupra imposibilității de a observa pietonul (f.d. 4, vol. II).

Colegiul penal constată că declarațiile inculpatului, în partea respectivă, au fost în mod corespunzător redată atât în sentință (f.d. 27, vol. II), cât și în decizia instanței de apel (f.d. 118-119, vol. II). În acest context, Colegiul penal consideră ca fiind pripită concluzia instanței de apel, precum că inculpatul nu și-a recunoscut vina, deoarece reieșind din declarațiile inculpatului, care au fost redată în conținutul deciziei atacate, se observă că ultimul nu a negat faptul tamponării victimei cu automobilul pe care îl conducea.

În această ordine de idei, Colegiul penal constată că instanța de apel a dat o apreciere necorespunzătoare declarațiilor inculpatului, din care reiese că acesta nu a negat producerea accidentului, în consecință concluziile instanței de apel, privind nerecunoașterea vinovăției de către primul, fiind pripite.

În legătură cu acest fapt și în mod subsidiar, Colegiul penal apreciază critic concluziile instanței de apel privind respingerea solicitării inculpatului de aplicare a amnistiei în privința sa, din motivul lipsei căinței active a ultimului și a lipsei cererii în acest sens. În primul rând, după cum s-a indicat, instanța de apel urma să aprecieze în mod corespunzător declarațiile inculpatului, din care reiese că ultimul nu a negat tamponarea pietonului, precum și să dea o apreciere obiectivă concluziilor din sentință, potrivit cărora s-a stabilit că ultimul se căiește sincer de cele comise (f.d. 31, vol. II) și ultimului cuvânt

al inculpatului în ședința instanței de apel, unde a indicat că regretă cele întâmplate (f.d. 115, verso, vol. II).

În al doilea rând, Colegiul penal consideră că instanța de apel eronat a conchis asupra inaplicabilității amnistiei în privința inculpatului, din cauza că ultimul nu a depus o cerere în sensul dat deoarece, potrivit materialelor cauzei, o astfel de cerere se regăsește la dosar (f.d. 113, vol. II). În circumstanțele respective, Colegiul penal consideră că instanța de apel nu s-a pronunțat în mod corespunzător asupra solicitării părții apărării de aplicare a actului de amnistie în privința inculpatului.

Colegiul penal conchide că erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate de către instanța de recurs, fiind pasibile de înlăturare la rejudecarea cauzei în apel, motiv pentru care se ajunge la concluzia privind necesitatea admiterii recursurilor ordinare declarate, cu casarea totală a deciziei atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să aprecieze toate probele în mod separat și ulterior în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, în particular să dea o apreciere corespunzătoare declarațiilor inculpatului și să statueze în mod obiectiv asupra poziției ultimului în raport cu fapta comisă, să se expună motivat asupra cererii inculpatului de aplicare a actului de amnistie în privința sa și, în dependență de situația constatată, să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de inculpatul Cvasniuc Leonid și de avocatul său, Kovaliov Timur, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui *Cvasniuc Leonid XXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 18 mai 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma

Petru Moraru